

24 May 2013 Friday 13:45-15:30

Chairmen: Şahinoğlu S., Özen A.

GAZİANTEP’TE TRAHOM İLE MÜCADELE

İnci Hot¹

¹Assoc. Prof., İstanbul University Cerrahpaşa School of Medicine, Dept. of Medical History and Ethics, incihot@yahoo.com

İnsanlığın tanıdığı en eski hastalıklardan biri olan trahom hastalığının dünyaya Mısırdan yayıldığı düşünülmektedir. Trahom hastalığının çok yaygın bulunduğu ülkelerin Osmanlı imparatorluğu toprakları içinde bulunuşu ve göçler sebebiyle hastalık Anadolu’ya yayılmıştır. Birinci Dünya Savaşına kadar Güney ve Güney Doğu illerinde endemik halde bulunurken nüfus hareketi ile artarak yaygınlaşmıştır.

Hastalık ile savaş için 1930 yılında merkezi Gaziantep olan bir Trahom Mücadele Reisliği kurulmuştur. Mücadele reisliği ihtiyaç üzerine 1932 yılı başlangıcında Adana’ya nakledilmiş ancak mücadele merkezinin doğuya gitmesi nedeniyle tekrar Gaziantep’e alınmıştır. Mücadele reisliğinin görevi trahom mücadele teşkilatının çalışmalarına nezaret etmek, mücadelenin yapılış tarzını ve ihtiyaçları tespit edip Bakanlıkla mücadele teşkilatının yakın temasını sağlamaktır.

Okul çocukları ve daha küçüklerde hastalığın yayılmasını önlemek dikkate alınan konulardan biri olduğu için hastalığın görüldüğü yerlerde trahomlu öğrenciler için özel sınıf ve okullar açılmıştır. Hastalıkla mücadelede gereken muayene ve tedavileri yapmak üzere Gaziantep’te trahom hastanesi, dispanser ve köy tedavi evleri açılmıştır. Önceleri trahomlu hastaların tedavi olmak için beklemek zorunda oldukları dispanserler, 1960’lı yıllarda sayıları az yaşlı trahomlular ile konjonktivitli çocukların tedavi edildiği yerlere dönüşmüştür. Yapılan çalışmalar sonunda mücadelede başarıya ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Gaziantep, Trahom

THE FIGHT AGAINST TRACHOMA IN GAZİANTEP

Trachoma is one of the oldest diseases known by mankind and believed to be spread from Egypt to the rest of the world. Because of the migrations and due to the geographic nearness to the countries where trachoma was endemic, the disease has been spread to Anatolia. Until the World War I the disease was endemic only in the south and south-east provinces of Turkey, but when the migrations of the people have increased due to the war, the disease became widespread.

After the proclamation of the Republic of Turkey, the government has started a war against some infectious diseases that affect a vast population in the country. In 1930, to struggle against trachoma a special directorate named Fight against Trachoma was established and Gaziantep was chosen as the centre for the fight. The directorate centre has been moved to Adana in 1932 but soon after it was moved back to Gaziantep because the fight was commonly in the Southeast and East of the country. The main objectives of the directorate were to coordinate the fight against trachoma in endemic provinces, to identify the needs of the fight commissions and help them to solve the problems encountered by the help of the Ministry of Health. The prevention of the schoolchildren and the younger ones were one of the main priorities of the directorate, so in order to isolate the infected children some separate schools and classes were established for them. A special hospital for treating and medical examining of the trachoma infected persons was erected in Gaziantep and it was followed by dispensaries and treatment houses established in villages. In 1960s these dispensaries were turned into centres where some trachoma infected elderly people and children with conjunctivitis were treated. The fight against trachoma has ended with victory not only in Gaziantep but throughout Turkey.

Keywords: Gaziantep, Trachoma